

2018. november 2. - **A magyar hadtörténelem győztes csatáiból gyűjtöttünk össze tízet – természetesen a szokásos szubjektív szempontok szerint.**

Pozsonyi csata

A pozsonyi csatát a magyar hadtörténelem legnagyobb győzelmei között tartják számon, nem utolsósorban azért, mert 907 júliusában a mindössze negyvenezer fős magyar hadseregnek sikerült kivívni a győzelmet a nyugati határ felől betörő százezres német sereg fölött. A Keleti Frank Királyságból érkező haderő azzal a céllal indult útnak, hogy elfoglalja a honfoglaló magyarok szálláshelyeit. A támadókat Luitpold bajor herceg és Theotmár salzburgi érsek vezette, velük szemben sorakoztak fel a magyar törzsszövetség harcosai, akiket Árpád fejedelem, vagy valamelyik fia vezetett a csatába. A frankok június közepén indították meg a támadást, seregeiket két megosztva a Duna két partján a folyó mentén nyomultak előre. A magyarok már a hónap végén elkezdték támadni őket, hogy lassítsák haladásukat. Az első komoly összecsapásra július 4-én került sor a Duna jobb partján. A támadóknak ekkorra sikerült Pozsonyig előretörniük.

A magyarok támadása a Theotmár érsek vezette erőket érte, akiket könnyűszerrel megtévesztettek a támadó, majd menekülést színlelő taktikájukkal, így hamar megverték őket, még az érsek is elesett a csatában. A másik frank sereg vezetője, Luitpold herceg értesült ugyan a vereségről, de úgy gondolta, hogy aznap este már nem érheti támadás, vagy abban bízott, hogy a magyarok nem tudnak átkelni a Dunán, mindenesetre meglepte az a támadás, amelyet a folyón átúsztató magyar csapatok mértek seregére. A németek nagy része elesett az ütközetben, a kevés túlélő pedig Ennsburg felé vette az irányt, ahol a frank király serege táborozott. Ám itt sem lehettek sokáig biztonságban, ugyanis a magyarok ellentámadásba mentek át, és olyan sikerrel, hogy maga a király is éppen hogy csak el tudott menekülni. A csata jelentősége, hogy a honfoglaló magyaroknak ez volt az első honvédő háborúja, amelyben be is bizonyították, hogy képesek megtartani a Kárpát-medencét.

A nándorfehérvári győzelem

A nándorfehérvári diadal a magyar–török háborúk egyik legjelentősebb eseménye volt. 1456. július 4-21. között a Szilágyi Mihály vezette védők hősiességgel tartották meg Nándorfehérvár várát II. Mehmed török szultán több mint tízszeres túlerőben levő ostromló seregével szemben, majd július 22-én Hunyadi János vezetésével a vár mellett vívott csatában meg is verték a törököket. A szultán július 4-én a biztos győzelem reményében vette ostrom alá a várat, ám nem tudta megakadályozni, hogy Hunyadi János július 14-én áttörje a török hajózárat a Dunán, és csatlakozzon sógora, Szilágyi Mihály várát védő seregéhez. Az egyesült magyar sereg július 21-én visszaverte II. Mehmed támadását, majd egy nappal később kitört a várból és a keresztiesek segítségével megverte a törököket. A győzelem mintegy hetven évre megállította a törökök további európai terjeszkedését és Magyarország meghódítására irányuló próbálkozását, erre emlékeztet minden nap a déli harangszó az egész keresztény világban.

A kenyérmezei csata

1479 szeptemberében a korabeli források szerint negyvenezer török és tizenötezer havasalföldi katona tört be Erdélybe, és feldúlta a Mezőséget. Báthori István erdélyi vajda fegyverbe hívta a székelyeket, szászokat és moldvaiakat, kis létszámú seregével indult a török ellen, de mozgósított Kinizsi Pál temesi ispán is.

A törökök már épp befejezték a zsákmányolást és el akartak vonulni Erdélyből, de Alvinc és

Szászváros között a Kenyérmezőn, Báthoriék utolérték őket. A csata hat órán át tartott, ezalatt Báthori hatszor is megsebesült, és többször úgy tűnt, hogy a törökök felülkerekednek, de megérkezett Kinizsi serege, s zárt rendben rohamozó nehézlovasságával legázolta a Báthori csapataival küzdő törököket.

A hódító sereg több ezer embert vesztett, ráadásul a számbeli fölény ellenére a törököknek vesztésként kellett elvonulni a harcmezőről. A kenyérmezei győzelem után 1482-ben Becsénél Kinizsi ismét diadalmaskodott a törökökön, akiknek hosszú időre elment a kedve a rablóhadjáratoktól.

Bécs bevétele

Még Kölcsey Hymnusába is bekerült, hogy „nyögte Mátyás bús hadát Bécsnek büszke vára”, ami igaz is, hiszen igazságos királyunk 1485-ben híres Fekete serege élén meghódította a mai osztrák fővárost. Mátyás 1485. június 1-jén, öt hónapos ostrom után foglalta el Bécs városát a III. Frigyes császártól.

Hiába védte város falait Frigyes egyik legjobb hadvezére, Hans von Wulfersdorfer, csodát ő sem tehetett, a Fekete Sereg várostromban verhetetlen volt. A védők olykor kitörték ugyan a várból, egy ostromtornyot is sikerült felgyújtaniuk, az ostrom kimenetelét végül az ellátmány megfogyatkozása döntötte el. Bécs polgárai már 1485 áprilisában ki akarták nyitni a kapukat, ám erre végül csak június 1-jén került sor.

Ekkor Mátyás ünnepélyesen bevonult a Habsburgok leggazdagabb városába. Bécs városi tanácsosai öt nappal később hűségesköt tettek új uralkodójuk előtt, aki hódítása nyomán felvette az osztrák hercegi címet és áttette székhelyét az elfoglalt városba.

Kőszeg ostroma

Kőszeg az I. Szulejmán szultán vezette török hadsereg próbálta meg elfoglalni az 1532-es hadjárat részeként. A viszonylag kis vár azonban több mint három hétig ellenállt a támadásoknak Jurisics Miklós várkapitány vezetésével. A várat közel ötven katona védte, mellettük képzetlen parasztok is harcoltak a túlerő ellen.

Jurisics jól használta ki a neki kedvező időjárást és a helyzet adta előnyöket, így ki tudta védeni a törökök támadásait. Szulejmán számára igencsak bosszantó lehetett, hogy a Bécs elleni tervezett támadását éppen egy kis magyar végvár akasztotta meg, amelyről valószínűleg sosem gondolta volna, hogy keresztülhúzza a számítását. A győzelemmel Kőszeg igazolta a végvárak jelentőségét, mivel a nyílt csatákban ekkor még a török hadsereg bizonyult eredményesebbnek, de a várvédő harcokkal útját lehetett állni.

Az egri diadal

Eger sikertelen ostromát az egyik legnagyobb magyar győzelemként tartja számon a nemzeti emlékezet. I. Szulejmán szultán 1552-ben indított hadjáratot azért, hogy megtorolja a királyi Magyarország és az Erdélyi Fejedelemség 1551-es egyesítési kísérletét, célja pedig az volt, hogy várról várra haladva hódítsa meg a Magyar Királyság végvárrendszerét.

Eger ostromával azonban elszámította magát a szultán, ugyanis a közeledő tél előtt szokatlanul későn, szeptember 9-én kezdett a támadásba. Egerben kis létszámú, többségében magyar várvédő katona állt szemben a szultán hadseregével, amelyben a legújabb kutatások adatai alapján vélhetően 30-40 ezer katona szolgált, akik s számbeli fölény mellett veszedelmes túlerőt jelentettek harcedzettségükkel és fegyverzetükkel is.

A törökök harmincnegy napig ostromolták Eger várát, de a védősereg a túlerővel szemben, ötheti ostromban megvédte a várat, így az idő haladtával közeledő hideg időjárás a török ostromlókat visszavonulásra kényszerítette. Ha Szulejmánnak sikerült volna a várat birtokba venni, akkor elvághatta volna egymástól a Habsburgok által birtokolt északi és keleti

országreszkeket. Mivel Dobó István és serege ezt megakadályozta,, az északi hadi út felszabadult és a felvidéki bányavárosok is fellélegezhettek ezenfelül hosszú évekre sikerült elvenni a törökök kedvét a hódító hadjáratoktól.

Nagyharsányi csata

A nagyharsányi csatát második mohácsi csataként is emlegetik a történészek tekintettel arra, hogy az ütközet a számunkra gyászos emlékű várostól huszonöt kilométerre zajlott, szerencsére egészen más eredménnyel, mint az első. A csata időpontjában már javában zajlott a török kiűzése Magyarországról.

A folyamatosan visszaszoruló Szulejmán nagyvezír Eszék mellett ütött táborn, de a Lotharingiai Károly vezette keresztény seregnek visszavonulást színlelve sikerült rábírní a csatára a számbeli fölényben lévő törököket.

Mivel a keresztény hadseregben tapasztalt, kiképzett csapatok szolgáltak, a török seregben pedig jobbra frissen toborzott irreguláris erők, a csata kimenetele a létszámbeli különbség ellenére sem volt kérdéses. A törökök ellen vívott korábbi csatákban megedződött nyugati sereg hatalmas győzelmet aratott a törökök felett, akiknek már csak azért is fájó volt a vereség, mivel 1526 óta a mohácsi síkot a szerencse mezejeként említették.

Pákozdi csata

A pákozdi csata az 1848-49-es szabadságharc első ütközete, egyben az első győzelme is volt, amelynek köszönhetően hazánk megőrizte az áprilisi törvényekkel kivívott önállóságát. A történelmi jelentőségű csatában a magyarok huszonhétezer, Jellasics horvát serege minimum harmincötezer katonával csaptak össze egymással. A horvát bán a csata napján már túl volt Székesfehérvár elfoglalásán, majd magabiztosan nyomult tovább északi irányba, hogy megütközzön a rá váró Móga János altábornaggal. Móga, aki eddig halogatta az összecsapást, vállalta az ütközetet.

A bán terve az volt, hogy először csapást mér a magyar jobbszárnyra, majd frontális támadást indít a honvédek centruma ellen, végül a Velencei tóba szorítja az ellenfelet. Kezdetben minden a tervei szerint alakult, ugyanis sikerült megfutamítaniuk a Guyon Richárd vezette jobbszárnyat, de a döntő roham többszöri nekifutásra sem hozott eredményt. Jellasics ezt látva elszánta magát a döntő rohamra, de a honvédek tűzereje miatt ez sem érte el a célját. Ennek hatására a bán tűzszünetet kért Mógától, majd a seregével nyugati irányba visszavonul, így a pákozdi csata méltó nyitány a lett a szabadságharcnak annak ellenére, hogy egyáltalán nem volt véres ütközet, hiszen az ellenség részéről maximum kétszázan estek el, míg a magyarok hét katonát vesztek a csatában.

Isaszegi csata

A tavaszi hadjárat első szakaszának döntő csatáját Isaszeg és Gödöllő között vívták meg 1849. április 6-án. A magyar csapatok célja az volt, hogy minél jobban visszaszorítsák a császári-királyi hadsereget, és ezzel befejezzék a Duna–Tisza köze felszabadítását. Az ellenfél célja pedig nem más volt, mint hogy visszaűzze a magyarokat a Tisza vonalán túlra.

Windisch-Grätz a tápióbicskei vereség után főerőit Isaszegen vonta össze és helyezte védelmi állásba. Április 6-án, nagypénteken érték el a magyar csapatok Isaszeg határát. Először Szentgyörgypusztán kezdődött a harc, majd az I. hadtest támadó dandárjai egészen a faluig nyomták az ellenséget, miközben az osztrák utóvédek több helyen felgyújtották a Király-erdőt, melynek térségében órákon keresztül, váltakozó eredménnyel folyt a tűzéségi, a lovassági és a gyalogsági ütközet.

Klapka támadó egységeit Jellasics hadosztályai megállították, sőt nehézlovasságuk támogatásával ellentámadásba mentek át, oly sikeresen, hogy a magyar csapatok megkezdtek

Írta: Adminisztrátor

2018. november 02. péntek -

a visszavonulást. Ezt látva az osztrák hadvezetés úgy értékelte az eseményeket, hogy megnyerték a csatát, a fővezér pedig az ellenség üldözésére utasította Jellasicsot. Ekkor érkezett azonban a csataterre a Dányban állomásozó Bauer József vezérkari főnök, majd Aulich Lajos II. hadteste, sőt időközben Görgey fővezér is Isaszegre érkezett, ami buzdítólag hatott a magyar seregre. Aulich friss támadó ékei sikerrel avatkoztak be az ütközetbe. Damjanich ezzel fölénybe került, Klapka és Aulich hadosztályai pedig este hét órakor megindították a támadást. Bevették Isaszeget, majd a lángokban álló falun át a Rákos-patak jobb partján s a Pap-hegyen lévő, megerősített állásaikból is kiűzték az ellenséget.

Gorlicei áttörés

Közel egy éve tartott az első világháború, amikor 1915 tavaszán a központi hatalmak, igaz csak átmenetileg, a vereség közelébe kerültek. Nyugaton a franciák útját állták a német támadásoknak, Lengyelországban pedig az oroszok óriási erőkkkel vonultak fel, amellyel szemben a Monarchia hatalmas veszteségeket szenvedett. Féléves küzdelem után elesett Przemysl erődjé is, az oroszok már Máramarosban jártak, ennek hatására a központi hatalmak bizonytalan szövetségesei, Olaszország és Románia a Monarchia ellen készültek hadba lépni. Ebben a súlyos helyzetben indult az a támadás, amely gorlicei áttörés néven vonult be a történelembe. 1915. május 2-án reggel hat órakor tüzérségi előkészítéssel kezdődött, amely nagyrészt megtörte a védők ellenállását.

A rá következő roham átszakította az orosz védelmet Gorlice és Tarnów között. Az osztrák–magyar VI. hadtesthez tartozó csapatok különösen kitűntek a megerősített Pustki-hegy illetve a Wiatrówki-magaslat elfoglalása során. Másnapra az áttörés mélysége elérte a 15- 20 kilométert, az orosz 3. hadsereg pedig visszavonult San folyó felé. A 11. hadseregtől északra és délre az osztrák–magyar 4. és 3. hadsereg előrenyomulása tovább súlyosbította az oroszok helyzetét.

Hamarosan az egész front megingott: a 11. hadsereg május 7-8-án elérte a Wisłokát és feltartóztathatatlanul közeledett a Sanhoz. Az olasz és román tárgyalások miatt II. Miklós cár megtiltotta a visszavonulást, az Ivanov vezette oroszok a kedvezőtlen viszonyok ellenére sem hátrálhattak meg, így hatalmas volt az emberveszteségük. A háromnapos offenzíva után a cári csapatok elvesztették a reményét annak, hogy a Monarchiát békére kényszerítik, és bár Olaszországot nem, Bulgáriát sikerült meggyőzniük a Központi hatalmaknak, hogy az ő oldalukon lépjen be a háborúba.